

تولید آنتی‌بادی ضد IgG انسان در مرغ و تخلیص آن از زرده به

روش کروماتوگرافی جذبی

شهلا کرانی^۱، دکتر علی مصطفایی^۲، دکتر زهیر حسن^۳، عباس رستمیان^۴، نسیم خزایی^۵

۱- مربی بیوشیمی گروه بیولوژی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی

۲- دانشیار ایمنولوژی مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (مؤلف مسئول) amostafae@kums.ac.ir

۳- استاد ایمنولوژی گروه ایمنولوژی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

۴- مربی زیست شناسی سلولی مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۵- مربی بیوشیمی مرکز تحقیقات بیولوژی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

چکیده

زمینه و هدف: زرده تخم مرغ منبعی سرشار و قابل دسترس از ایمونوگلوبولین Y (IgY) است، که امکان استفاده از آن در تشخیص طبی و درمان علیه عوامل میکروبی وجود دارد. در مطالعه حاضر با ایمن‌سازی مرغ علیه IgG انسان، آنتی‌بادی اختصاصی علیه این آنتی‌ژن تولید و از زرده تخم مرغ خالص گردید.

روش بررسی: پس از ایمن‌سازی مرغ علیه IgG خالص انسانی، IgY اختصاصی از زرده با روش محلول‌سازی در آب مقطر اسیدی استخراج و با روش‌های ترسیب توسط پلی‌اتیلن گلیکول ۶۰۰۰ (PEG) و کروماتوگرافی جذبی تخلیص شد. برای تخمین وزن مولکولی و نقطه ایزوالکتریک محصول، به ترتیب از روش‌های الکتروفورز در ژل پلی‌آکریل آمید (SDS-PAGE) و ایزوالکتریک فوکوسینگ (IEF) و برای اندازه‌گیری فعالیت آن از آزمون الایزا استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که IgY ضد IgG انسان با راندمان بیش از ۷۵ درصد و خلوص نزدیک به ۹۹ درصد بدست آمده است. بعلاوه، وزن مولکول کامل IgY معادل ۱۹۰ و وزن زنجیره‌های سبک و سنگین آن به ترتیب ۲۷ و ۶۷ کیلو دالتون تخمین زده شد.

نتیجه‌گیری: محصول مطالعه حاضر می‌تواند در اندازه‌گیری آنتی‌بادی از کلاس IgG در تشخیص انواعی از بیماریها بکار رود.

کلید واژه‌ها: IgY، IgG انسان، کروماتوگرافی جذبی، تخلیص

وصول مقاله: ۸۴/۲/۱۸ اصلاح نهایی: ۸۴/۷/۲۶ پذیرش مقاله: ۸۴/۹/۲۲

مقدمه

و به فاکتور روماتوئیدی (RF) وصل نمی‌شود (۸).
بعلاوه IgY از نظر وزن مولکولی، نقطه ایزوالکتریک و میل اتصال نیز با IgG پستانداران تفاوت دارد (۹-۱۰).
تفاوت فیلوژنی آنتی‌ژنهای بدن پرند با بسیاری از آنتی‌ژنهای از جمله آنتی‌ژنهای پستانداران، این امکان را می‌دهد که پاسخ همورال مناسبی در مرغ علیه این آنتی‌ژنها القا نمود و آنتی‌بادی با تیتراژ و تمایل بیشتری نسبت به میزبانهای پستاندار تولید کرد (۱۱-۶). بعلاوه

IgY عمده‌ترین کلاس آنتی‌بادی در سرم پرندگان است. نام این کلاس آنتی‌بادی به دلیل فراوانی آن در زرده است (۱-۲). IgY از نظر ساختمان و عملکرد، تفاوت‌های قابل توجهی با ایمونوگلوبولین‌های سرم پستانداران از جمله IgG دارد (۳).

برای مثال این آنتی‌بادی قابلیت اتصال به پروتئین G استرپتوکوک یا پروتئین A استافیلوکوک را ندارد (۴-۵). سیستم کمپلمان را فعال نمی‌سازد (۶-۷)

در بخشهای بعدی خواهد آمد)، تخم مرغها روزانه جمع آوری و در دمای ۴ درجه سانتیگراد نگهداری شد.

استخراج IgY از زرده

استخراج IgY از زرده به روش آکیتا و ناکایی انجام گرفت (۱۲). برای این کار ابتدا زرده تخم مرغ از سفیده آن، جدا و با آب دیونیزه شسته شد. سپس غشای محافظ آن جدا و دور انداخته شد. زرده ۱۰ بار با محلول اسید کلریدریک سه میلی مولار سرد، رقیق گردید تا سوسپانسیونی با pH نهایی پنج بدست آمد. سوسپانسیون حاصله مدت شش ساعت در دمای چهار درجه سانتیگراد نگهداری گردید. سپس به مدت ۳۰ دقیقه در دمای چهار درجه سانتیگراد در $15000 \times g$ سانتریفوژ گردید. محلول رویی از کاغذ صافی واتمن شماره یک عبور داده شد و برای مراحل بعد نگهداری شد.

خالص سازی IgY

مرحله اول خالص سازی IgY ترسیب با پلی اتیلن گلیکول ۶۰۰۰ (مرک) بود که با تغییراتی نسبت به روش پولسن (۲۰) انجام گرفت. برای این کار، از محلول PEG ۴۰ درصد در آب مقطر، به عصاره پروتئینی حاوی IgY اضافه شد تا غلظت نهایی PEG در آن به ۱۲ درصد رسید. اینکار در دمای اتاق و روی همزن مغناطیسی انجام گرفت. مخلوط حاصله به مدت ۳۰ دقیقه در دمای چهار درجه سانتیگراد در $10000 \times g$ سانتریفوژ گردید. رسوب از مایع رویی جدا و برای مرحله بعدی نگهداری شد.

مرحله نهایی تخلیص IgY با استفاده کروماتوگرافی جذبی که واجد لیگاند IgG انسانی بود، انجام گرفت. برای اینکار دو گرم سفاروز ۴ بی فعال شده با سیانوزن برمید (فارماسیا) سه بار هر بار با ۱۰۰ میلی لیتر اسید کلریدریک یک میلی مولار شسته شد تا متورم گردید.

تولید آنتی بادی از زرده، محصول عمل بیشتری نسبت به تولید آنتی بادی در حیوانات آزمایشگاهی دارد (۱۲) و نیازمند استفاده از روشهای تهاجمی مانند خونگیری و استرس بر حیوان و آزمایشگر نیست (۱۳).

از سالها پیش تحقیقات گسترده ای برای استفاده از IgY به اهداف تشخیص طبی و همچنین استفاده درمانی آن علیه انواعی از عوامل عفونی بخصوص عوامل عفونی بیماریهای روده ای صورت گرفته است (۱۶-۱۴). با توجه به اهمیت روزافزون IgY، محققین روشهای مختلفی برای تولید این نوع آنتی بادی در مرغ و تخلیص آن از زرده تخم مرغ یافته اند (۴ و ۱۱ و ۱۹-۱۷). تفاوت این روشها که عمدتاً بر پایه اشکال مختلف کروماتوگرافی طراحی شده اند، در درجه خلوص و راندمان محصول عمل می باشد. به دلیل اهمیت اندازه گیری IgG در تشخیص طبی، در این مطالعه آنتی بادی ضد آن در مرغ تولید گردید و این آنتی بادی از زرده تخلیص و تعیین خصوصیت گردید.

روش بررسی

ایمن سازی مرغها: IgG خالص انسان (سیگما) در غلظت یک میلی گرم در میلی لیتر در بافر فسفات نمکی (PBS) حل و با فیلتر ۰/۲ میکرون استریل گردید. به یک حجم از محلول IgG یک حجم ادجوان کامل فروند (سیگما) اضافه و بخوبی مخلوط گردید تا امولسیون غلیظی از آن تهیه شد. به هر مرغ ۰/۵ میلی لیتر از مخلوط آنتی ژنی در چندین نقطه از بدن به صورت زیر پوستی و درون عضله (عضله سینه) تزریق گردید. سه تزریق یادآور از آنتی ژن در ادجوان ناقص فروند (سیگما) به فواصل سه هفته ای انجام گرفت. پس از اطمینان از ایمن سازی مناسب مرغها (با روش الایزا که شرح آن

اندازه‌گیری و غلظت پروتئین طبق فرمول زیر محاسبه شد.

(۰/۷۶× جذب در ۲۶۰ نانومتر) - (۱/۵۵× جذب در ۲۸۰

نانومتر) = (mg/ml) غلظت پروتئین

غلظت IgY خالص نیز به روش UV طبق فرمول زیر محاسبه گردید.

ضریب خاموشی IgY / جذب در ۲۸۰ نانومتر = (mg/ml)

غلظت پروتئین

$$\varepsilon = 1.4 \frac{cm^{-1}mg^{-1}}{ml} \text{ ضریب خاموشی IgY خالص}$$

در نظر گرفته شد (۲۲).

الکتروفورز در ژل پلی‌آکریل آمید در حضور سدیم دودسیل سولفات

SDS-PAGE غیراحیایی بر اساس روش لاملی

(۲۳) در ژل جداکننده ۱۰ درصد و ژل متراکم‌کننده

۴ درصد و SDS-PAGE احیایی در ژل جداکننده ۱۳/۵

درصد و ژل متراکم‌کننده ۴ درصد انجام گرفت. چهار

حجم نمونه به یک حجم بافر نمونه (۵x) افزوده شد و

پنج دقیقه در آب جوش قرار گرفت. ۱۰ میکرولیتر از هر

نمونه به چاهک‌ها اضافه و در ولتاژ ثابت ۱۵۰ ولت

الکتروفورز شد. پس از الکتروفورز، ژل با کوماسی آبی

۳۵۰-R (فارماسیا) رنگ‌آمیزی شد. در موارد لازم،

تراکم و درصد باندهای پروتئین در ژل با دستگاه

تراکم‌سنج (هلنا) تعیین گردید.

اندازه‌گیری فعالیت IgY با آزمون الایزا

فعالیت آنتی‌بادی ضد IgG با روش الایزا

اندازه‌گیری شد. برای اینکار، به هر چاهک میکروپلیت

(نانک) ۱۰۰ میکرولیتر از محلول IgG انسانی با

غلظت ۱۰ میکروگرم در میلی‌لیتر در PBS اضافه گردید.

میکروپلیت‌ها به مدت ۲ ساعت در دمای ۳۷ درجه

سانتیگراد نگهداری شد. بعد از زمان فوق، محتوای

برای رسوب دادن ژل از سانتیفریژ (۸۰۰×g) به مدت ۱۰

دقیقه) استفاده شد. ۱۵ میلی‌لیتر محلول IgG خالص

انسانی در غلظت ۲ میلی‌گرم در میلی‌لیتر در بافر کربنات

۰/۱ مولار با pH=۸/۵ حاوی کلرید سدیم ۰/۵ مولار به

ژل اضافه شد. مخلوط، ۲ ساعت در دمای اتاق بر

روی روتاتور با حرکت آرام قرار گرفت. سپس به

آن ۱۰۰ میلی‌لیتر محلول گلیسین ۰/۲ مولار با pH=۸

حاوی کلرید سدیم ۰/۵ مولار اضافه گردید و برای

حداقل ۲ ساعت در دمای اتاق قرار گرفت. مایع رویی

دکانته شد و ژل ۵ بار به طور متناوب با دو نوع بافر

استات ۰/۱ مولار با pH ۴ حاوی کلرید سدیم ۰/۵ مولار

و تریس ۰/۱ مولار با pH ۸ حاوی کلرید سدیم ۰/۵

مولار شسته شد. ژل حاصله در یک ستون شیشه‌ای

مناسب ریخته شد. سپس با مقدار کافی از PBS شسته

شد تا به تعادل رسید. رسوب حاوی IgY در غلظت

۱۰ میلی‌گرم در میلی‌لیتر در PBS حل گردید و در هر

آزمون حدود ۲۰۰ میلی‌گرم از آن با سرعت ۱۰ میلی‌لیتر

در ساعت وارد ستون شد. پس از ورود نمونه، جریان

PBS با سرعت ۲۰ میلی‌لیتر در ساعت بر ستون برقرار

گردید. پس از رسیدن جذب مایع خروجی به حدود

صفر (در طول موج ۲۸۰ نانومتر) بافر گلیسین ۰/۱ مولار

با pH ۲/۸ با سرعت ۱۰ میلی‌لیتر در ساعت بر ستون

اعمال شد. مایع خروجی در حجم‌های ۲ میلی‌لیتری در

لوله‌های آزمایش که قبلاً مقدار ۰/۲ میلی‌لیتر بافر

تریس - HCl یک مولار با pH ۸ در آنها ریخته شده بود،

جمع‌آوری گردید.

اندازه‌گیری غلظت پروتئین

غلظت پروتئین به روش UV اندازه‌گیری گردید

(۲۱). در این روش جذب نمونه‌ها در طول موج‌های ۲۸۰

و ۲۶۰ نانومتر توسط اسپکتروفوتومتر (شیماتزو، ژاپن)

۸-۵) و DTT ۸۰ میلی‌مولار حل شد. نمونه‌گذاری با کاغذهای نمونه‌گذاری در نزدیکی کاتد انجام گرفت. قبل از نمونه‌گذاری، ژل برای مدت ۲۰ دقیقه در ولتاژ ۷۰۰ ولت الکتروفورز گردید. پس از نمونه‌گذاری، الکتروفورز در سه مرحله صورت گرفت. ابتدا مرحله نفوذپذیری به مدت ۶۰ دقیقه در شیب ولتاژ ۵۰۰ - ۰/۰ ولت صورت گرفت. سپس کاغذهای نمونه‌گذاری برداشته شد و ژل به مدت ۴ ساعت در ولتاژ ۲۵۰۰ ولت (مرحله جداسازی) و سپس ۲۰ دقیقه در ولتاژ ۳۰۰۰ ولت (نازک شدن باندها) الکتروفورز گردید. پس از اتمام الکتروفورز، ژل با کوماسی G-۲۵۰ رنگ‌آمیزی شد (۲۳).

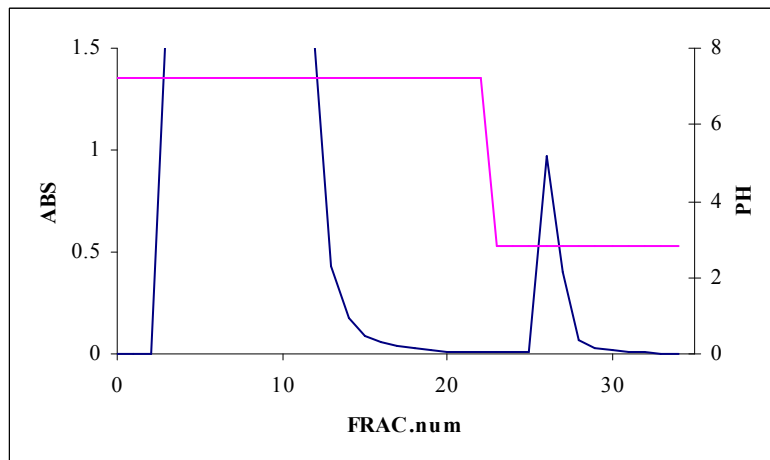
یافته‌ها

با توجه به غلظت تام پروتئین و مقدار نسبی IgY در عصاره اسیدی زرده، معلوم گردید که IgY ۱۷-۱۵ درصد محتوای پروتئینی این عصاره را تشکیل می‌دهد. بعد از کروماتوگرافی جذبی که نتیجه آن در شکل ۱ آمده است، ۵-۴ درصد بخش IgY موجود در عصاره به ستون چسبید. این کروماتوگرام حاوی دو قله پروتئینی عمده بود. قله اول که همراه بافر شوینده از ستون خارج گردید، مربوط به پروتئینهای عصاره زرده غیر از آنتی‌بادی ضد IgG انسان است. قله دوم که بعد از تغییر pH توسط گلیسین از ستون خارج گردید، مربوط به IgY ضد IgG انسان است که ۵-۴ درصد محتوای IgY و حدود ۰/۵ درصد محتوای پروتئینی زرده را تشکیل می‌دهد.

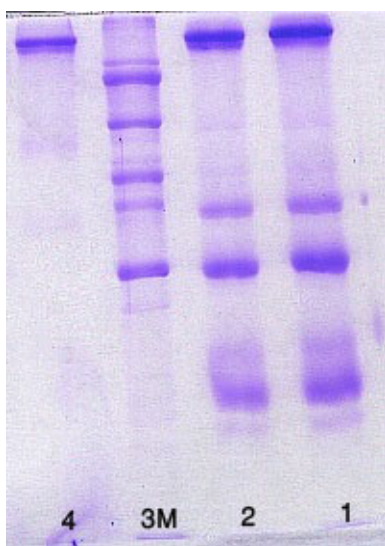
چاهک‌ها تخلیه و ۲۵۰ میکرولیتر PBS حاوی توین بیست ۰/۵ درصد اضافه شد و پلیت‌ها ۱۵ دقیقه در دمای اتاق قرار داده شد. پلیت‌ها سه بار با محلول PBS حاوی توین بیست ۰/۵ درصد (PBS-T) شسته شد. ۱۰۰ میکرولیتر از نمونه‌های رقیق‌شده با PBS-T به حالت دوبله به چاهک‌ها اضافه گردید و به مدت یک ساعت در دمای اتاق نگهداری شد. پلیت‌ها پنج بار با PBS-T شسته شد. در مرحله بعد ۱۰۰ میکرولیتر آنتی‌بادی خرگوشی ضد IgY (گونزوگه با آنزیم پراکسیداز از شرکت سیگما) که ۴۰۰۰۰ بار با PBS-T رقیق شده بود، به چاهک‌ها اضافه گردید و به مدت یک ساعت در دمای اتاق نگهداری شد. پلیت‌ها پنج بار با محلول PBS-T شسته شد و در نهایت ۱۰۰ میکرولیتر از سویسترای تترا متیل بنزیدین و آب اکسیژنه (داکو) به چاهک‌ها اضافه شد. واکنش پس از ۱۵ دقیقه با افزودن ۵۰ میکرولیتر اسید سولفوریک پنج درصد متوقف گردید و جذب چاهک‌ها در ۴۵۰ نانومتر توسط الایزا ریدر (Bio-TEK instruments) خوانده شد.

ایزوالکتروفوکوسینگ

ایزوالکترونیک فوکوسینگ به روش آگیری مجدد در محدوده pH ۴-۸ انجام گرفت (۲۴، ۲۵). برای این کار، ژل پلی‌آکریل آمید در غلظت ۴/۲ درصد در عدم حضور آمفولیت‌ها و مواد حل‌کننده پروتئین بر روی طلق‌های قابل اتصال به ژل (GelBond PAG film) تهیه شد و پس از شستشو و خشک کردن، در حضور اوره ۹ مولار، CHAPS دو درصد، آمفولیت ۶ درصد (v/v) (به نسبت مساوی از آمفولین ۴-۶/۵ و ۵-۸) و DTT ۲۰ میلی‌مولار مجدداً متورم گردید. نمونه‌ها در بافر حل‌کننده حاوی اوره ۹ مولار، CHAPS ۴ درصد، آمفولیت ۲ درصد (به نسبت مساوی از آمفولین ۴-۶/۵ و

شکل ۱: کروماتوگرافی جذبی عصاره زرده در ستون سفاروزئی حاوی لیگاند IgG انسان

شکل ۲: SDS-PAGE غیراحیایی پروتئین‌های فراکسیون PEG (ستون ۱)، قله اول (ستون ۲) و قله دوم (ستون ۳) کروماتوگرافی جذبی. ستون M از پایین به بالا شامل مارک‌های وزنی با اوزان ۵۳، ۲۱۲، ۱۷۰، ۱۱۶، ۷۶ کیلو دالتون است.

در شکل ۳ الکتروفورز احیایی نمونه‌ها آمده است. ستون ۳ این شکل مربوط به محتوای قله دوم کروماتوگرافی جذبی است که به صورت دو باند مشخص دیده می‌شود. این دو باند که مربوط به زنجیره‌های سبک و سنگین IgY است، در مقایسه با

الکتروفورز مربوط به دو قله حاصل از کروماتوگرافی جذبی در اشکال ۳ و ۲ آمده است. شکل ۲ الکتروفورز غیراحیایی محتوای این دو قله در مقایسه با فراکسیون PEG را نشان می‌دهد.

ستون ۱ در این شکل مربوط به پروتئین‌های ترسیب نموده توسط PEG است که حاوی چندین باند پروتئین پرمقدار و انواعی از پروتئین‌های کم مقدار است.

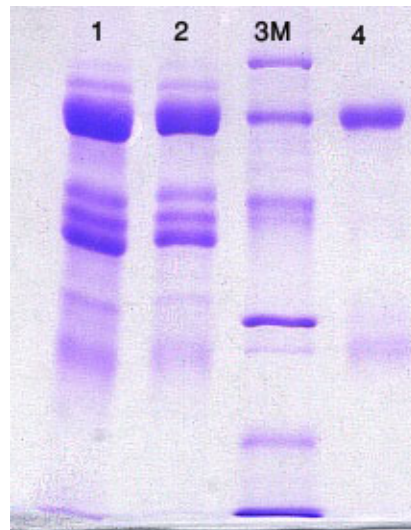
ستون ۲ مربوط به قله اول و شامل تقریباً تمام پروتئین‌های ترسیب شده توسط PEG می‌باشد و الگوی آن شباهت زیادی با ستون ۱ دارد.

ستون ۳ مربوط به بخش جذب شده به ستون جذبی است که به صورت یک باند در موقعیت وزنی ۱۹۰ کیلو دالتون در مقایسه با مارک‌های وزن مولکولی بالا (فارماسیا) دیده می‌شود.

نتایج تراکم‌سنجی نشان داد که خلوص این پروتئین از ۱۶/۴ درصد در فراکسیون PEG (ستون ۱) به نزدیک ۹۹ درصد در کروماتوگرافی جذبی رسیده است (ستون ۴) و ناخالصی آن نامحسوس است.

فعالیت تام آنتی‌بادی دارا می‌باشد. الگوی IEF پروتئین‌های عصاره در مقایسه با IgY بدست آمده به روش‌های کروماتوگرافی جذبی در شرایط واسرشته‌کننده در دامنه pH ۴-۸ آمده در شکل ۴ آمده است. در این شرایط زنجیره سنگین و سبک IgY به صورت دو منطقه منتشره، به ترتیب در محدوده pH ۴/۸-۵/۱ و pH ۵/۲-۵/۴ دیده می‌شوند. با توجه به پلی‌کلونال بودن آنتی‌بادی، بخش عمده این دو زنجیره به صورت دو باند مشخص، به ترتیب در pH ۵ و ۵/۲۵ قرار دارد که بیانگر نقاط ایزوالکتریک آنها در شرایط آزمایش است.

مارکرهای وزنی پایین (فارماسیا) به ترتیب در موقعیت ۶۷ و ۲۷ کیلودالتون قرار دارند. این نوع الکتروفورز نیز خلوص محصول بدست آمده را به وضوح نشان می‌دهد.

شکل ۳: SDS-PAGE احیایی پروتئین‌های فراکسیون PEG (ستون ۱)، قله اول (ستون ۲) و قله دوم (ستون ۳) کروماتوگرافی جذبی. ستون M از پایین به بالا شامل مارکرهای وزنی با اوزان ۱۴/۴، ۲۰، ۳۰، ۴۵، ۶۷، ۹۷ است.

بررسی راندمان فعالیت محصول IgY با روش الیزا نشان داد که محصول بدست آمده بیش از ۷۵

شکل ۴: ایزوالکتریک فوکوسینگ پروتئین‌های فراکسیون PEG (ستون بالا)، محصول کروماتوگرافی جذبی (ستون پایین) و مارکرهای محدوده باز (فارماسیا) (ستون وسط).

پستانداران دارد (۱۰-۴). فراوانی این آنتی‌بادی در زرده، عدم نیاز به روش‌های ته‌اجمی مانند خونگیری و

بحث

IgY عمده‌ترین کلاس آنتی‌بادی در سرم پرندگان است که تفاوت ساختمانی و عملکردی زیادی با IgG

از لیگاند سنتزی (TG19318) برای خالص‌سازی IgY استفاده نمودند، توانستند محصولی با خلوص و راندمان به ترتیب ۹۰ و ۹۸/۵ درصد بدست آورند (۱). در مطالعه دیگری که توسط کوک و همکاران (۱۱) با استفاده از روش کروماتوگرافی جذبی بعد از ترسیب توسط سولفات آمونیوم انجام گرفت، میزان راندمان آنتی‌بادی حاصله ۸۱ درصد گزارش شد، ولی درجه خلوص گزارش نشد. بعلاوه این محققین نشان دادند که IgY اختصاصی بدست آمده نزدیک به یک درصد محتوای IgY زرده بوده است. اگرچه راندمان IgY در مطالعه حاضر از مطالعات کوک و وردولیوا کمتر بوده، ولی خلوص این محصول به میزان قابل توجهی بالاتر از مطالعات مشابه بوده است. بعلاوه نتایج این مطالعه حاکی از آن است ۴-۵ درصد محتوای IgY زرده را IgY اختصاصی تشکیل می‌دهد. این موضوع احتمالاً ناشی از شرایط مطلوب‌تر ایمن‌سازی مرغ‌ها بوده است.

در مطالعه فیچ‌تال و همکاران (۱۸) که از کروماتوگرافی تعویض کاتیونی برای خالص‌سازی IgY استفاده شد، میزان خلوص ۶۹-۶۰ درصد و راندمان ۶۰-۶۵ درصد گزارش گردید. در مطالعه دیگر، هاتا و همکاران (۱۹) از کروماتوگرافی تعویض آنیونی دی‌اتیل آمینواتیل سفاسل بعد از ترسیب توسط سولفات سدیم را برای تخلیص IgY استفاده کردند. نتیجه مطالعه آنها نشان داد که IgY با درجه خلوص و راندمان، به ترتیب ۹۸ و ۷۳ درصد بدست آمده است. کروماتوگرافی تیوفیلیک (T-gel) روش دیگری برای خالص‌سازی IgY است که هانسن و همکاران (۴) از آن استفاده کردند. لازم به توضیح است که روشهای کروماتوگرافی تعویض یون و تیوفیلیک اگرچه برای

امکان تولید آن بر علیه انواعی از آنتی‌ژن‌ها باعث شده تا به عنوان منبع مهم و قابل توجهی برای تولید آنتی‌بادی مطرح شود (۹-۱۳).

در مطالعه حاضر با ترکیبی از دو روش آب مقطر اسیدی و ترسیب با PEG پروتئین‌های زرده به نحو مناسبی محلول و از مواد لپیدی زرده جدا گردید. آکیتا و ناکایی نشان داده‌اند که رقیق‌سازی با آب مقطر اسیدی روشی ساده و کارآمد برای استخراج پروتئین‌های آب‌دوست از جمله IgY از زرده تخم مرغ است (۱۷). با افزودن روش ترسیب با PEG در این مطالعه که بر اساس روش پولسن انجام گرفت (۲۰)، بخش حاوی IgY به شکل مطلوبی رسوب کرد و ادامه کار را ساده‌تر نمود. از جمله مزیت‌های استفاده از PEG برای رسوب‌دهی پروتئین‌ها امکان کاربرد این ماده رسوب‌دهنده در دماهای بالاتر از صفر درجه سانتیگراد، بدون احتمال واسرشته‌شدن پروتئین‌ها می‌باشد (۲۶)، بعلاوه در روش ترسیب با PEG بر خلاف ترسیب توسط نمک، رسوب حاصله نیازی به دیالیز ندارد و ادامه تخلیص با انواع کروماتوگرافی سازگار است. لازم به توضیح است که استخراج IgY تنها براساس روش پولسن، راندمان مطلوبی ندارد و باعث هدر رفتن بخش قابل توجهی از آن می‌شود (۱۷).

پس از کروماتوگرافی جذبی که به عنوان مرحله نهایی تخلیص استفاده شد، محصول IgY اختصاصی با درجه خلوص بسیار بالا (نزدیک به ۹۹ درصد) و راندمان بیش از ۷۵ درصد بدست آمد. بعلاوه، نتایج این مطالعه نشان داد که وزن مولکول کامل IgY حدود ۱۹۰ و وزن زنجیره‌های سبک و سنگین آن به ترتیب ۲۷ و ۶۷ کیلودالتون است. در مقایسه با این نتایج، وردولیوا و همکاران که از روش کروماتوگرافی جذبی با استفاده

مناسب مرغها می‌توان سهم IgY اختصاصی نسبت به IgY تام را تا حد امکان افزایش داد. چنین نتایجی در کنار مزیت‌های IgY باعث می‌شود تا بتوان از آن به عنوان منبع مناسب و وافی از آنتی‌بادی با اهداف مختلف استفاده نمود. برای مثال IgY بدست آمده در مطالعه حاضر که علیه IgG انسانی است به اشکال مختلف در تشخیص طبی قابل استفاده می‌باشد.

تخلیص IgY تام مفید هستند ولی برای تخلیص IgY اختصاصی قابل استفاده نیستند. نتایج این مطالعه نشان داد، روش بکار رفته برای تخلیص IgY اختصاصی، روشی ساده، با خلوص بالا و با راندمان نسبتاً مناسب است و برای تخلیص IgY اختصاصی علیه سایر آنتی‌ژن‌ها در مقیاس کم یا زیاد عملی است. بعلاوه مشخص گردید که با ایمن‌سازی

References

1. Verdoliva A, Basile G, Fassina G. Affinity purification of immunoglobulins from chicken egg yolk using a new synthetic ligand. *J chromatogr B*. 2000; 749: 233-242.
2. Narat M. Production of antibodies in chickens. A review, *Food technol Biotechnol*. 2003; 41(3):259-267.
3. Leslie GA, Clem LW. Phylogeny of immunoglobulin structure and function. 3 Immunoglobulins of the chicken. *J Exp Med*. 1969; 130(6):1337-1352.
4. Hansen P, Scoble JA, hanson B, Hoogenraad NJ. Isolation and purification of immunoglobulins from chicken eggs using thiophilic interaction chromatography. *J Immunol Methods*. 1998; 215(1-2): 1-7.
5. Kronvall G, Seal US, Finstad J, Williams RCJ. Phylogenetic insight into evolution of mammalian FC fragment of IgG globulin using staphylococcal protein. *AJ Immunol*. 1970; 104: 140-145.
6. Tini M, Jewel UR, Camenisch G, Chilov D, Gassmann M. Generation and application of chicken egg-yolk antibodies. *Comp Biochem Physiol. A Mol Integr Physiol*. 2002; 131: 569-574.
7. Larsson A, Wejaker PE, Forsberg P, Lindahl T. Chicken antibodies: a tool to avoid interference by complement activation in ELISA. *J Immunol Methods*. 1992; 156(1): 79-83.
8. Larsson A, Karlsson-Parra A, Sjoquist J. Use of chicken antibodies in enzyme immunoassays to avoid interference by rheumatoid factors. *Clin Chem*. 1991; 37(3): 411-414.
9. Zhang WW. The use of gene-specific IgY antibodies for drug target discovery. A review. *Drug Discov Today*. 2003; 8(8): 364-371.
10. Tu Y-Y, Chen CH-CH, Chang H-M. Isolation of immunoglobulin in yolk (IgY) and rabbit serum immunoglobulin G (IgG) specific against bovine lactoferrin by immunoaffinity chromatography. *Food Res International*. 2001; 34:783-789.
11. Cook CL, PAO W, Firea JR, Anderson BE, Fryer JP. Simple purification methods for an α - Galactose-specific antibody from chicken eggs. *J Biosci Bioengi*. 2001; 91(3): 305-310.
12. Akita EM, Nakai S. Immunoglobulins from egg yolk: Isolation and purification. *J Food Sci*. 1992; 57(3): 629-634.
13. Schade R, Schniering A, Hlinak A. Polyclonal avian antibodies and extracted from egg yolk as an alternative to the production of antibodies in mammals. A review. *ALTEX*. 1992; 9(2): 43-56.
14. Toshihiko K, Takahik O, Yoshihiro S, Yoshio N. Immunization against dental caries. A review. *Vaccine*. 2002; 20: 2027-2044.
15. Gürtler M, Fehlhaber K. Growth of Salmonella enteritidis in yolk from eggs laid by immunized hens. *Int J Food Microbiol*. 2004; 90: 107-113.
16. Kobayashi CH, Yokoyama H, Nguyen SV, Kodama Y, Kimata T, Izehi M. Effect of egg yolk antibody on experimental Cryptosporidium parvum infection in scid mice. *Vaccine*. 2004; 4652: 1-4.

17. Akita EM, Nakai S. Comparison of four purification methods for the production of immunoglobulins from eggs laid by hens immunized with an enterotoxigenic E. coli Strain. *J Immunol Methods*.1993; 160(2): 207-214.
18. Fichtal J, Charter EA, Lo KV, Nakai S. Purification of antibodies from industrial separated egg yolk. *J Food Sci*.1993; 58(6): 1285-1290.
19. Hatta H, Kim M and Yamamoto T. A novel isolation method for hen egg yolk antibody, "IgY". *Agric Biol Chem*.1990; 54(10): 2531-2535.
20. polson A, Von Wechmar M.B, Van Reggenortel MHV. Isolation of viral IgY antibodies from egg yolks of immunized hens. *Immunol. Commun*.1980; 9: 475-493.
21. Roe S. protein purification techniques. 2nd ed. 2001; PP. 28-32.
22. Linden CD, Roth TF. IgG receptors on fetal chick yolk sac. *J Cell Sci*.1978; 33: 317-328.
23. Laemmli U.K. Cleavage of structural proteins during the assembly of the head of bacteriophage T4. *Nature*. 1970; 227: 680-685.
۲۴. مصطفایی علی. راهنمای نظری و عملی الکتروفورز پروتئین در ژل، چاپ دوم. انتشارات یادآوران. ۱۳۸۲، ص: ۶۱-۳۵.
25. Isoelectric focusing. Principles and methods. Pharmacia fine chemicals. Uppsala, Sweden. 1982; 45-64.
26. Polson A, Potgieter GM, Largier JF, Mears GEF, Joubert FJ. The fractionation of protein mixtures by linear polymers of high molecular weight. *Biochim Biophys Acta*. 1964; 82: 463-470.
27. Wickerhauser M, Hae YK. Large scale preparation of macroglobulins. *Vox Sang*. 1972; 23: 119-125.